

El Pla de l'Estany

Revista del Consell Comarcal
Número 84 / març 2019

CONSELL COMARCAL

- 30 anys de comarca, 30 anys del Consell Comarcal del Pla de l'Estany
- “Soc el que sento” és el títol del 8è Cicle de Cinema per la Inclusió Social del Pla de l'Estany
- Finalitzades totes les actuacions a la comarca del projecte: Pla de foment de Turisme
- El Pla de l'Estany participa en un projecte europeu per crear una xarxa de camins intel·ligents

REPORTATGES

- Gegants, dracs, cavallets i capgrossos: bestiar festiu del Pla de l'Estany
- El dragó, l'incomprès amic invisible

SUMARI

Número 84

4. ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

30 anys de comarca, 30 anys del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

6. ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany presenta la nova marca territorial de la comarca

8. REPORTATGE

Gegants, dracs, cavallets i capgrossos: bestiar festiu del Pla de l'Estany

11. ÀREA DE BENESTAR SOCIAL

“Soc el que sento” és el títol del 8è Cicle de Cinema per la Inclusió Social del Pla de l'Estany

12. ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

Finalitzades totes les actuacions a la comarca del projecte: Pla de foment de Turisme

15. ÀREA DE BENESTAR SOCIAL

Engega el servei d'orientació i acompanyament a les famílies

16. ENTREVISTA

Jaume Geli, artista i dissenyador

19. ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

El Pla de l'Estany participa en un projecte europeu per crear una xarxa de camins intel·ligents

20. FAUNA AUTÒCTONA DEL PLA DE L'ESTANY

El dragó, l'incomprès amic invisible

23. ÀREA DE MEDI AMBIENT

Les obres de millora de les instal·lacions de la gossera comarcal, a punt de finalitzar

24. ÀREA DE JOVENTUT

Renovar-se o quedar enrere

26. DOCUMENTS DE L'ARXIU COMARCAL

Els documents electrònics també són a l'arxiu

Edita i distribueix: Consell Comarcal del Pla de l'Estany,
c/ Catalunya, 48 Can Puig de la Bellacasa, 17820 Banyoles,
tel. 972 57 35 50, www.plaestany.cat

Redacció i coordinació: Adrià Camps i Sònia Ramió

Correcció: Consorci de Normalització

Lingüística - El Pla de l'Estany

Disseny: Enserio

Impressió: Impremta Pagès

Tiratge: 1.400 exemplars

Dipòsit legal: GI-975-92

La revista El Pla de l'Estany va rebre el premi a la millor iniciativa de comunicació institucional dels I Premis de Comunicació Local Carles Rahola (2009)

El Pla de l'Estany no fa seu, necessàriament, el parer dels articles firmats

Col·labora:

Diputació
de Girona

Foto portada: Vista de Sant Miquel de la Roca des de la Central

Autor: Adrià Camps

EDITORIAL

Jordi Xargay Congost
President del Consell Comarcal

84

En aquesta revista del Pla de l'Estany hi trobareu diferents articles que parlen de la feina, programes i accions que s'han dut a terme aquests últims mesos des d'aquest ens comarcal per tal d'ampliar i millorar els serveis dels nostres pobles i dels seus habitants. En concret, en voldria destacar tres: la creació d'una marca territorial, el pla estratègic de competitivitat territorial i el pla de foment territorial del turisme que ha representat una inversió en la construcció i millora d'infraestructures a diferents pobles de la comarca. L'objectiu d'aquest pla de foment territorial del turisme és potenciar el territori i posar en valor tots aquells elements patrimonials, paisatgístics, culturals, esportius i gastronòmics de tots els pobles de la comarca i de la ciutat de Banyoles.

Tanmateix, i com he anat dient en aquests últims anys, l'atenció a les persones ha estat una prioritat d'aquest Consell Comarcal. La posada en marxa d'un nou servei d'orientació i acompanyament a les famílies, el SOAF, que ha de permetre millorar el benestar personal, familiar i social de tots els habitants de la comarca, especialment des d'una vessant preventiva, n'és un exemple.

Fa pocs mesos que hem deixat enrere l'any 2018, un any intens arreu del món, amb la revolta de les armilles grogues a França, el Brexit al Regne Unit o l'auge de l'extrema dreta a diferents indrets del planeta. Aquests fets representen fractures territorials i socials molt importants agreujades per la desconfiança política que demostren que la societat actual ha canviat. Tant de bo aquests canvis ens serveixin per reflexionar i treure conclusions del que no s'està fent del tot bé, i així poder revertir aquesta situació i conservar i millorar l'estat de benestar pel que tantes generacions han lluitat.

Aquest passat 2018 també el recordarem per la situació excepcional que està vivint el nostre país, Catalunya. Ha estat un any durant el qual hem pogut veure i viure situacions difícilment imaginables en un país de l'Europa del segle XXI. Hem viscut tres intents fallits d'investidura a la presidència de la Generalitat: la del president Puigdemont, votat democràticament per una part molt important del poble de Catalunya i referendat per la majoria del Parlament català; la del conseller Jordi Turull, i la del diputat al Parlament de Catalunya Jordi Sánchez. També hem vist com augmentava el nombre d'empresonats i exiliats per haver volgut complir amb el mandat democràtic que els hi vam encarregar el dia 1 d'Octubre de 2017 més de dos milions de catalans.

Amb el canvi de govern a l'estat espanyol semblava que hi podia haver la possibilitat que milloressin coses. Les formes han canviat, però a l'hora de la veritat tot segueix igual. No es pot solucionar un problema

polític amb jutges, policies o amb la força com de vegades sembla que alguns voldrien. Davant d'una situació com aquesta cal generositat, diàleg, negociació i poder exercir el dret més preuat que té tot democrata, el dret a votar. Així ho han resolt en altres indrets amb situacions semblants a la nostra.

Tot i aquesta situació, els catalans som un poble de gent perseverant, convençuda i il·lusionada per construir un país millor per a tothom.

30 anys de comarca, 30 anys del Consell Comarcal del Pla de l'Estany

ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

Text: Gabinet de Comunicació

El 17 de març de 1988 el Parlament de Catalunya reconeixia, entre d'altres, la comarca del Pla de l'Estany. El 27 de juliol del mateix any es creava el seu òrgan de govern i gestió, el Consell Comarcal.

Encara que sembli que les comarques són una administració jove, la divisió territorial de Catalunya de l'any 1936 ja va dividir el país administrativament en comarques. La vocació del territori d'esdevenir una comarca ve de lluny. L'any 1810, amb la divisió territorial que es va fer durant l'ocupació dels francesos, ja s'agrupaven una bona part dels pobles que conformen l'actual territori. Banyoles, en aquell moment, ja fou cap de cantó (cap de comarca).

La Mancomunitat Intermunicipal de l'Estany va tenir un paper clau per aconseguir aquest reconeixement, donat que la majoria dels pobles de l'actual comarca ja en formaven part i compartien projectes conjunts d'abast comarcal. Aquest fet, juntament amb la bona entesa entre tots els representants polítics de l'època, les entitats i les persones que hi van treballar, va fer possible la creació de la comarca del Pla de l'Estany.

Per celebrar-ne el 30è aniversari, el Consell Comarcal del Pla de l'Estany va dur a terme 5 iniciatives durant la setmana del 23 al 27 de juliol per commemorar-ho.

El primer dia, l'equip de Promoció Econòmica i Turisme va presentar la nova marca territorial de la comarca, creada a partir d'un procés de conceptualització, disseny i implementació que es va iniciar l'any 2016. Aquesta marca pretén ser un dispositiu de

gestió a partir del qual engegar un procés de desenvolupament local.

El segon dia es va preparar una exposició amb un recull de les publicacions que l'ens ha editat en els seus trenta anys d'història. La mostra, titulada "30 anys de Consell Comarcal. 30 anys de publicacions al Pla de l'Estany", recollia també alguns altres llibres que han sortit al mercat durant aquest temps sobre temes d'interès a la comarca. En total, es mostraven 83 llibres (38 dels quals editats pel Consell Comarcal) i tres DVDs. Preservar i divulgar el patrimoni del Pla de l'Estany ha estat una de les inquietuds del Consell Comarcal ja des del moment de la seva creació, i una de les millors maneres de fer-ho ha estat a través de les publicacions que ha editat o impulsat.

El tercer dia es va presentar la nova web de Turisme del Consell Comarcal. El 13 d'abril d'aquest any ja es va redactar un informe en què s'explicava la necessitat de tenir-ne una de nova.

Per crear-la, prèviament es van analitzar els punts dèbils i els forts de la web anterior, que va ser inaugurada l'any 2006 i presentava un disseny poc actual, a més de no comptar amb l'enllaç a les xarxes socials.

En canvi, el disseny de la nova pàgina permet destacar les fotografies. Es dona valor a les imatges, ja que la comarca disposa d'espais naturals, paisatgístics i culturals amb un encant únic i especial. S'ha fet un treball de camp ampli i exhaustiu per fotografiar tots aquests elements per poder-los presentar a qualsevol internauta interessat en la comarca.

El quart dia es va inaugurar el panell ubicat al vestíbul de l'entrada de la seu i que ha acollit les oficines comarcals els darrers divuit anys. Aquest panell informatiu fa una pinzellada als orígens i la història de l'edifici, conegut amb el nom de Can Puig de la Bellacasa.

És considerada una des les cases més emblemàtiques de la ciutat de Banyoles, amb un valor històric i arquitectònic molt important. Els orígens, com s'explica en el panell, es remunten ja al segle XV, tot i que les reformes que s'hi van efectuar en aquest període es van fer sobre la base d'una construcció més antiga, probablement del segle XIII. L'edifici ha estat testimoni de vuit segles de la història local de la capital de la comarca.

Durant aquests divuit anys, el Consell Comarcal ha consolidat la seva seu al barri de Can Puig, un emplaçament de fàcil accés per a la gent de la comarca i que, tot i ubicar-se fora del que és el centre neuràlgic de la ciutat, permet fer un magnífic recorregut per la zona de sota Monestir, un pulmó verd traçat per camps de conreu, herència de la vida i la història dels banyolins que vivien del camp i la vida a pagès.

El panell recull informació, de forma sintètica, del projecte de rehabilitació; també de la nissaga dels Puig de la Bellacasa, una família rellevant, documentada ja al segle XIII, que ocupà càrrecs importants tant en l'àmbit polític com religiós. Hi ha un apartat que parla de la vida al mas, que tècnica-ment és un conjunt constructiu format per una casa pairal i sis masoveries, que acolli-

ren fins als anys seixanta del passat segle XX deu famílies de masovers. Això feu que hi hagués molta vida en aquest mas i a l'entorn: l'era, la font i el bosc de Can Puig. Per acabar, es fa un breu apunt de la importància estratègica i de control que va adquirir la casa durant la Guerra del Francès, quan va passar a ser el fort Beurmann, el nou fort militar de les tropes franceses l'any 1812, des d'on controlaven els moviments de la població banyolina i les tropes espanyoles.

El tècnic delineant del Consell Comarcal, Joan Manel Fernández, és l'autor dels dibuixos que apareixen en el panell: un que recrea la vida dels estadants de Can Puig de la Bellacasa, un altre que il·lustra l'atac de què va ser testimoni el mas durant la Guerra del Francès a la comarca, i el del soldat expectant i amenaçador que, a partir d'ara, controlarà les arribades i sortides de tots aquells que visiten la seu comarcal.

L'últim dia va celebrar-se la segona edició de l'Homenatge a Entitats i Empreses de la Comarca per agrair-los la seva aportació al desenvolupament econòmic i social del territori.

Un dels premiats va ser Miquel Pino, empresari de Banyoles, director d'Assessoria Miquel Pino SL i Centre Assessor de Pimes Aquari SL. Va guanyar el premi empresarial APAE, Fem Empresa 2018, que va ser entregat per l'Associació de Professionals Autònoms i Empreses (APAE). El reconeixement venia donat per la seva trajectòria professional i pel fet d'ajudar emprenedors i empresaris a través del seu sistema de consultoria en línia.

L'altre premiat va ser l'associació Mas Casadevall, fundació que el mes de desembre celebrava el 30è aniversari i que vol ser un lloc per portar a terme un projecte de treball i vida per a persones amb trastorn de l'espectre autista (TEA). Mas Casadevall i tot l'equip del projecte CARE, BIO-CREA MC, varen rebre el premi CERMI a la investigació social i científica, per la creació d'un centre de diagnòsi precoç de l'autisme.

El president del Consell i el vicepresident van lliurar a cada guanyador una escultura de l'artista banyolí Jordi Bosch, *Barraca*. Posteriorment els premiats van donar les gràcies al Consell Comarcal per aquesta iniciativa a més d'agrair el reconeixement.

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany presenta la nova marca territorial de la comarca

ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

Text: Gabinet de Comunicació

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany va presentar, coincidint amb el 30è aniversari de la comarca, la nova marca territorial, creada a partir d'un procés de conceptualització, disseny i implementació que es va iniciar l'any 2016.

Segons Jordi Xargay, president del Consell Comarcal del Pla de l'Estany, "ens va semblar que era un bon moment per posar en valor la comarca, i fer-ho creant una marca territorial amb la qual ens sentíssim tots identificats, una marca de comarca, però que també poguéssim identificar els pobles". Un dels objectius principals era aconseguir que representés la identitat i els valors de tots els municipis. L'altre objectiu era reivindicar i fer visibles els valors patrimonials, culturals, històrics i socials del territori. Joana Vilà, consellera comarcal de Promoció Econòmica i Turisme, va exposar que "podem fer activitats en família cada setmana, fer escapades, senderisme, rutes en BTT, desconnectar en una casa rural, practicar esport, visitar exposicions, museus o fer un cafè al costat de l'estany. Podria fer una llista molt llarga de totes les activitats que es poden fer en els 11 municipis de la comarca, així com també els punts d'interès que s'hi poden visitar. Tot això ja ho tenim; el que cal és comunicar-ho de manera efectiva, eficient i activa".

El projecte de creació de la marca territorial es va dividir en dues fases. En la primera es va treballar en el procés de conceptualització de la marca. Aquesta part va ser encarregada a investigadors del Grup de Recerca TRACTE (Traducció Audiovisual, Comunicació i Territori) de la UVic-UCC,

un equip que lidera el professor Jordi de San Eugenio, geògraf i comunicòleg. Van emprar una recerca d'informació en tres àmbits: una enquesta oberta a la població amb preguntes generals, la creació de grups focals de discussió sectorial i la realització d'entrevistes en profunditat a persones considerades líders d'opinió o que són significatives per la comarca. Posteriorment, la informació obtinguda va triangular-se amb una investigació que la UVic va portar a terme sobre la comarca, les seves característiques i activitat, i la manera com s'havia comunicat fins aquell moment. A partir de la informació obtinguda es va elaborar una anàlisi DAFO, que és un procediment en una investigació científica amb el qual s'identifiquen debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats (DAFO). Finalment s'obtenen els aspectes positius que s'han de potenciar i els negatius que s'han de compensar.

Una de les conclusions a les quals va arribar l'estudi va ser la gran importància de l'estany com un dels principals actius paisatgístics de la comarca. L'estudi també destacava la importància històrica del territori. El Pla de l'Estany compta amb un bon nombre de jaciments prehistòrics, com el jaciment paleontològic Incarcal a Crespià, les coves prehistòriques de Serinyà, el poblament neolític de la Draga (Banyoles) o vil·la romana de Vilauba (Camós), passant per exponents del romànic com l'església de Santa Maria de Porqueres, el gòtic civil (la Pia Almoina) i edificis neoclàssics com l'Ajuntament de Banyoles. L'informe també ressalta la llarga tradició esportiva al llarg del segle XX, que es va consolidar

arran de la proclamació de Banyoles com a subseu olímpica de rem. Finalment, incideix en la tradició gastronòmica, que ha donat productes propis de la zona com la carbassa rabequet, el monget, la tomata pera, la xicoina o la poma del ciri.

Amb la informació recollida, l'equip de treball de la UVic va identificar que caldria posicionar la comarca entorn de quatre elements: un paisatge natural sostenible, les arts escèniques, la cultura popular i el patrimoni col·lectiu de referència. Caldria trobar formes modernes i actualitzades de posar en relació aquests elements, explicar-los i potenciar-los.

D'aquesta manera finalitzava la primera fase del projecte per donar pas a la segona, consistent en la interpretació de tot aquest treball i la creació de la identitat visual de la marca. Aquesta tasca la va realitzar l'empresa Creative Corner Agency de Banyoles. El resultat van ser un imatgotip i un eslògan per a la comarca. "Comarca que batega" és la suma de totes accions que s'hi duen a terme, i mostra un constant moviment i un sistema circulatori que dona vida a tot el que l'envolta. L'imatgotip en forma traçada representa les arrels de la terra, els aquífers subterranis i la forma geomètrica del cos per referir-se a les venes i al sistema circulatori. Amb una tècnica de superposició de tonalitats i formes geomètriques circulars es defineix el territori del Pla de l'Estany en perfecta harmonia: l'aigua, la natura i les muntanyes.

Per tal que cada municipi pogués integrar de forma més pròpia la marca al seu territo-

ri, es va crear un segon eslògan: "Municipi que batega". Els municipis de la comarca poden utilitzar l'imatgotip i aquest eslògan juntament amb el nom de la població per tal de donar a conèixer el seu territori de manera homogènia i conjunta en tot l'àmbit comarcal.

Les accions que es duren a terme per aconseguir transmetre el missatge de la marca seran anuncis publicitaris en mitjans de comunicació, revistes, xarxes socials, pàgines web i fires.

Gegants, dracs, cavallets i capgrossos: bestiari festiu del Pla de l'Estany

REPORTATGE

Text: Sònia Tubert

La Festa Major de Sant Martírià és sinònim de sardanes i música de cobla, concerts a barraques i atraccions, el que quan érem petits coneixíem com a “caballitos”. Des de fa uns anys, l'Ajuntament de Banyoles i la Comissió de la Festa Major, integrada per 25 entitats de la ciutat, han volgut afegir un nou element a aquest conjunt. A la programació de les darreres edicions s'han recuperat antigues tradicions lligades a la cultura popular i s'ha potenciat la implicació de totes aquestes entitats en la festa. Aquesta combinació va donar com a resultat el mes d'octubre passat, segons reconeixia el mateix regidor de Festes, Jordi Bosch, una Festa Major que va arribar a desbordar la ciutat, amb moltíssimes persones als carrers i places gaudint de la tradició i encarant-la cap al futur.

Un nou drac a Banyoles

El principal protagonista de la festa va ser el Drac de Banyoles, la nova figura del bestiari banyolí. És nova perquè es va presentar tot just quinze dies abans de la festa, però la seva història és llarga, es remunta a fa més de 350 anys. Podem situar-ne l'inici a l'octubre de 1710, en plena Guerra de Successió espanyola. Banyoles va ser l'escenari d'una festa en honor a les tropes del pretendent al tron de Castella i Aragó, Carles d'Àustria, i en contra de Felip V. La festa va comptar amb l'actuació d'un drac alat a la plaça Major, un drac que se sap que va existir com a mínim fins al segle XIX. Ara, entrat el segle XXI, ha ressuscitat gràcies a les investigacions de l'historiador Guerau Palmada i el folklorista Angel Vergés, i al disseny i la feina de l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Olot.

La imponent figura, de 2,8 metres de llarg, 1,7 metres d'alt i 80 quilos de pes, es va passejar per primera vegada traient fum pel nas el 6 d'octubre. Els seus colors blaus i verds s'han deixat veure per la plaça Major, pel barri vell, i fins i tot pel recinte de barraques, i han estat acompanyats per la resta del bestiari banyolí (gegants, gegantó, capgrossos, cavallets i dragonets), i per entitats de tots els àmbits de la ciutat, des d'esportives fins a culturals.

El Drac no ha estat l'única novetat pel que fa a bestiari de la darrera Festa Major; també s'han recuperat altres tradicions populars com la figura de la Tabalera, que anuncia els actes més importants de la Festa, o els balls de passada. En aquests balls, les diferents figures del bestiari es reparteixen

Drac de foc durant la seva presentació.
Banyoles, 2018.

per les cantonades de la plaça Major i ballen acompanyades pels veïns i veïnes, que escullen seguir la comparsa que els agrada més.

Tradició gegantera

El Drac competeix per ser el preferit dels nens i nenes amb els gegants, el gegantó Darder, els capgrossos i els cavallets. La tradició gegantera a Banyoles és molt antiga, i l'hem d'anar a buscar ja al segle XVII, quan ballaven el Bou, l'Ase, el Drac i els cavallets. Avui en dia encara tenim els successors d'aquests cavallets, que han estat guardats uns anys fins que han recuperat les ganes de ballar. Les primeres notícies dels gegants i els capgrossos són de l'any 1880. Els gegants actuals, però, es van comprar el 1949 gràcies a una subscripció popular. Fa pocs anys, els nens i nenes de les escoles de la vila van decidir batejar-los com a Martírià i Maria.

Pel que fa als capgrossos, n'hi ha dos (en Berruga i en Guenyo) que sobrepassen el segle d'existència; set més es van comprar amb la subscripció popular del 1949, i la resta s'han anat afegint des del 1984 fins ara. La darrera incorporació a la colla va ser el primer gegantó de la ciutat, en Darder, que es va estrenar per la Festa de Sant Martírià del 2016, coincidint amb el centenari de la inauguració del Museu Darder.

Totes aquestes figures necessiten algú que les faci moure, una colla de gent que les aixequi, les faci ballar i les acosti a petits i grans. La Colla Gegantera de Banyoles es va crear el 1995 després d'una crida de l'Ajuntament per fer reviure el bestiar, i avui continua oberta a noves incorporacions.

Cornellà i Serinyà

Tot i que la Colla Gegantera de Banyoles és la més activa del Pla de l'Estany, no és l'única de la comarca. N'hi ha dues més que intenten tirar endavant amb més o menys entrebancs. Són la Colla Gegantera de Cornellà del Terri i la Colla Gegantera Els Esperxats de Serinyà.

A Cornellà tenen dos gegants, en Galderic i la Maria. La Maria representa una enforcadora d'allí i es va crear el 1996 amb motiu de la primera edició de la Fira de l'All al municipi. La Maria necessitava un company de ball, i per això el 1997 va arribar en Galderic, un hortolà amb l'autèntica imatge de l'home de camp.

Els gegants de Serinyà són l'Andreu i la Roser. Van vestits de prehistòrics, en al·lusió als jaciments arqueològics que hi ha al poble i que són els millors de l'Europa occidental per conèixer el pas de l'home de Neandertal a l'home modern. Els seus noms fan referència a les dues festes més importants del poble: la Festa Major de Sant Andreu i la Festa del Roser. Enguany, l'Andreu i la Roser han fet deu anys, i per això se'ls ha dedicat una exposició durant la Festa Major.

Capgrossos arreu

El bestiar festiu de la comarca del Pla de l'Estany no s'acaba amb la faràndula banyolina i els gegants de Cornellà i Serinyà. Alguns dels municipis tenen capgrossos que surten en cercavila durant les seves festes o en esdeveniments especials.

L'any 2013, i amb la intenció primera de dinamitzar el local social de Crespià, una trentena de nens i nenes d'aquest poble i d'Esponellà es van unir per construir sis capgrossos inspirats en l'imaginari popular de la zona. Són la Sibil·la, que representa la senyora que va construir el pont que uneix els dos municipis; la Violant, inspirada en una donzella que va vèncer el gegant que vivia a les coves del Fluvià; la Pabordessa d'Esponellà; l'Aurella, que agafa el nom del vent que bufa a la zona; la Vespa, una senyora molt coneguda de Crespià, i Justin Carles I, Baró Carles de Fortuny.

Com podem veure amb els capgrossos de Crespià i Esponellà, el bestiar de cada municipi, encara que sigui modern, neix lligat a la seva història i les seves tradici-

ons. A Fontcoberta, una de les festes més importants és la Festa del Cargol, i durant l'edició del 2014 es van estrenar els dos primers capgrossos del municipi, que representen, com no podia ser d'una altra manera, dos cargols. L'escola del poble també té els seus propis capgrossos.

Un altre capgròs lligat a les festes del seu municipi és la Quitèria, de Sant Miquel de Campmajor. El poble celebra l'aplec de Santa Quitèria el tercer cap de setmana del mes de maig. En aquesta festa es reparteixen coques fetes per les pabordesses en forma de dent contra la ràbia, la malaltia de la qual és protectora la santa. Des del 2010 acompanya la festa la Quitèria, un capgròs que representa aquesta tradicional coca.

A Porqueres tenen també capgrossos, i en aquest cas neixen de la col·laboració de les dues escoles del municipi, l'Entorn i el Frigolet. Un grup d'alumnes dels dos centres els van dibuixar, i es van inspirar en llegendes com la que narra el naixement de l'estany de Banyoles o les històries de fades a les Estunes, i també en llocs i activitats econòmiques característics del municipi. Un cop escollits els dibuixos, es van portar a un taller de construcció i d'aquí van sortir en Morgat, el Bou, el Primitiu, l'All, la Goja i el Drac.

“Soc el que sento” és el títol del 8è Cicle de Cinema per la Inclusió Social del Pla de l’Estany

ÀREA DE BENESTAR SOCIAL

Text: Gabinet de Comunicació

El cicle va servir per visualitzar i explicar la realitat de les persones LGBTI, ampliar la mirada a les diferents maneres de ser “homes” i “dones” i posar per damunt de tot el que sentim, deixant de banda les construccions socials i culturals que ens regeixen.

Les sessions, gratuïtes, van tenir lloc al Museu Darder de Banyoles els dies 29 de maig i 12 i 26 de juny. El certamen va servir per visualitzar i explicar la realitat de les persones LGBTI, ampliar la mirada a les diferents maneres de ser “homes” i “dones” i posar per damunt de tot el que sentim, deixant de banda les construccions socials i culturals que regeixen a la societat. En cadascuna de les sessions van intervenir professionals o persones que viuen en la seva pròpia pell les realitats plantejades: homosexualitat, transsexualitat i bisexualitat.

Abans de les projeccions els oradors paraven sobre temes de la societat actual, com la creença errònia que els homes han de tenir expressions i comportaments “masculins” i les dones, “femenins”, discriminant així la diversitat de maneres diferents de ser, de sentir i de relacionar-se. Hi ha dones masculines i homes femenins; persones que senten atracció cap a persones del mateix sexe (lesbianes i gais); persones que se senten igualment atretes cap a dones i homes (bisexuals); persones que no s’identifiquen amb el sexe amb el qual neixen (trans*), i persones amb diferències de desenvolupament sexual (intersexuals).

El primer dia, el dimarts 29 de maig, es va projectar el film 80 Egunean (En 80 Días), presentat per Rosa M. Vilaseca, del Grup

de Lesbianes de Girona, i Alba Figueras. L’argument tracta sobre Axun, una dona de 70 anys que va a l’hospital a cuidar l’exmarit de la seva filla. La dona que cuida el malalt del costat és Maite, la seva millor amiga de l’adolescència a qui no veu des de fa 50 anys. La química que hi havia entre elles torna a ressorgir. Les dues es diverteixen i gaudeixen de la retrobada fins que Axun descobreix que Maite és lesbiana. Axun haurà de fer front als seus sentiments i preguntar-se si la seva relació és quelcom més que una sòlida amistat.

El dimarts 12 de juny, Alba Barbé, la directora, i Mar Llop, la protagonista, varen presentar el documental EnFemme, que es basa en la història d’una comunitat de Barcelona que practica en secret vestir-se de dona. Amb el boom d’Internet, surt a la llum un col·lectiu de persones que comencen a pensar-se com a cross-dressers, ja que no els encaixa la imatge que deixà en herència “la travesti” en els moviments d’alliberament sexual durant el tardofranquisme o la Transició. EnFemme revela el silenci d’una vivència que ja no es pot mantenir oculta, però també la solidaritat i la importància del plaer a l’hora de construir la identitat.

El cicle es va tancar el dimarts 26 de juny, aprofitant la commemoració del Dia Internacional de l’Orgull LGBTI, amb la pel·lícula Wonder Women y el profesor Martson, presentada per Blanca Muñoz, treballadora social i sociòloga, que va parlar sobre les relacions no convencionals. El film es basa en la vida del Dr. William Martson, psicòleg i teòric de Harvard, que

va ajudar a crear el detector de mentides i el famós personatge de Wonder Woman. Mostra la relació poc convencional que va tenir amb la seva dona i una alumna seva. Els tres acaben formant un triangle amorós i intel·lectual a partir del qual neix la famosa heroïna, carregada d’ideals feministes, que va servir d’inspiració a les dones de tot el món.

Finalitzades totes les actuacions a la comarca del projecte: Pla de foment de Turisme

ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

Text: Gabinet de Comunicació

Estany d'Espolla.

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany vol contribuir al desenvolupament de sectors econòmics amb valor afegit, com poden ser el turisme natural, el cultural i l'esportiu. Des de l'any 2003 la comarca està certificada com a Destinació Turística Esportiva i, a més, s'ha convertit en un pol d'atracció important per als turistes, tant d'elit com amateurs.

La comarca ha fet una aposta clara i decidida per aconseguir turisme de qualitat. Els principals eixos vertebradors han estat l'aigua, l'esport i el patrimoni cultural i natural.

Una de les zones d'actuació seleccionades són les Coves Prehistòriques de Serinyà. Aquestes instal·lacions no només tenen

èxit pel lloc privilegiat on es troben, a cavall entre les comarques del Pla de l'Estany i la Garrotxa, i pel seu contingut de gran interès patrimonial, sinó que avui, més que mai, part de l'èxit respon a les facilitats que es donen als turistes per a poder-les visitar. Un exemple són les entrades conjuntes amb altres elements patrimonials de la comarca, amb la qual cosa s'ofereix

al visitant oportunitats de descoberta de l'entorn cultural, patrimonial i natural del territori. Per altra banda, al municipi de Fontcoberta es va projectar la creació del Parc de la platja d'Espolla per donar impuls a la desestacionalització de l'activitat turística. Pel que fa a l'estany de Banyoles, l'actuació es va fer a la Mota i al paratge dels Desmais. Finalment, al municipi de Porqueres va millorar-se l'enllaç entre la Via Verda i el nucli de Porqueres, prop de l'estació de Mata.

Les actuacions incloses en el projecte segueixen un model turístic de qualitat. El Pla estratègic prioritza les actuacions enfocades al creixement en termes de qualitat, i pretén fomentar una bona governança mediambiental defugint el turisme de masses, treballant per la preservació i millora dels recursos existents i respectant la capacitat de càrrega de l'entorn.

Adequació i integració paisatgística del paratge dels Desmais de l'estany de Banyoles

El paratge pren el nom dels arbres (els desmais) que s'hi van plantar fa més de setanta anys amb una funció ornamental. Les característiques estètiques i els usos socials que la població va donar a aquest espai el van convertir en un indret emblemàtic de l'estany. El passeig que porta fins a aquesta zona està declarat per la Generalitat de Catalunya com a Bé Cultural d'Interès Nacional en la categoria de Jardí Històric.

L'actuació en la zona i l'adequació van començar per protegir la vegetació existent contra possibles danys mecànics en el mo-

ment en què es realitzés l'obra. També es va aprofitar per sanejar la vegetació amb la tala d'arbres morts o amb risc de caiguda. Es van treure plantes invasores i rebrots d'om i bardissa per deixar un cordó vegetal que afavorís els joncs, el lliri groc i altres espècies de ribera.

Va arranjar-se el camí de terra i va incrementar-se el marge dret de la riera del Vilar i de la zona de plantació dels nous desmais amb l'objectiu que la riera, en la seva capacitat total, no inundi aquesta àrea i millori l'accessibilitat a la font de la Filosa. Tam-

bé es va actuar en la conservació d'aquesta font i la del Ferro per facilitar-ne la visibilització i manteniment.

Es van millorar els accessos per a persones amb discapacitat i es va crear una plataforma de fusta per facilitar la transició entre diferents àmbits i per reclamar l'atenció del vianant, la qual cosa permet apropar-se a la vora i poder contemplar l'estany. Finalment, van plantar-se catorze desmais a la vora de l'estany.

Instal·lació d'un embarcador per a l'embarcació de passeig turístic i restauració d'un tram de la mota perimetral del jardí històric

La zona restaurada es troba a l'actual Oficina de Turisme de l'Ajuntament de Banyoles i al tram de mur perimetral de l'estany adjacent a l'Oficina, anomenat la Mota. També s'ha dragat fins a una profunditat d'1,80 m del subsol de l'estany a fi d'aconseguir el pas correcte i la ubicació de l'embarcació. A més, ara la barca de la Tirona disposa d'un moll per facilitar als turistes l'entrada a l'embarcació.

Parc de la platja d'Espolla

El pla d'Espolla és un paratge que està situat al sud del pla de Martís, entre Meliana i el pla d'Usall de Porqueres, un espai compartit que limita amb els dos municipis. Aquesta zona protegida té un gran valor geològic degut al seu subsol de travertí, que permet el pas de l'aigua subterrània que dona lloc a la creació de l'estany intermitent. Al mateix temps, té un valor

biològic de primer ordre, ja que en aquest territori tan reduït hi ha la representació del vuitanta per cent dels amfibis presents a tot Europa, que conviuen amb una espècie protegida, endèmica a la nostra comarca, el triops cancriforme, que s'ha adaptat a la intermitència de les aigües de l'estany.

L'adequació ha servit per fer compatible l'ús social i la protecció de l'espai natural mitjançant la creació d'un itinerari de vianants circular que transcorre per terrenys dels dos municipis. S'han instal·lat elements divulgatius i didàctics per tal de donar-ne a conèixer els seus valors geològic i biològic mitjançant diorames, plafons explicatius i llocs senyalitzats i posar el parc a disposició de la comunitat educativa.

També s'ha donat continuïtat a un itinerari per poder donar la volta completa a l'estany de la platja d'Espolla, que forma part de la xarxa d'itineraris per l'espai natural promoguts pel Consorci de l'Estany. La creació d'aquest circuit senyalitzat permet fer accessible el paratge al gran públic d'una forma reglada i regulada, simplificant-ne la protecció i el manteniment.

Millora de l'accessibilitat i obres de condicionament de l'edifici de serveis per millorar l'experiència turística dels visitants del Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà

Ubicat al municipi de Serinyà, és un dels principals atractius turístics i culturals del Pla de l'Estany. És l'equipament turisticocultural que rep més visitants de la nostra comarca. Des de la seva obertura hi han passat prop de 250.000 turistes de diferents

nacionalitats. El parc ofereix als seus visitants un aparcament, una zona d'esbarjo, un audiovisual, visites guiades o amb audioguia, tallers d'activitats prehistòriques i atenció especialitzada per als escolars. Un dels valors afegits a l'experiència de visitar aquest parc és que durant l'estiu els turistes poden interactuar amb els arqueòlegs que estan fent les excavacions.

Els treballs efectuats passen per la millora de l'accessibilitat, neteges del forjat sanitari i el drenatge de la façana posterior. S'han reparat el coberts i s'ha impermeabilitzat i aïllat tèrmicament el sostre de l'edifici, entre altres actuacions.

L'objectiu de les obres és facilitar l'estada tant a treballadors com a visitants.

Projecte de construcció d'un mur escullera al carril bici del carrer Isaac Albéniz, al municipi de Porqueres

L'objectiu era crear una xarxa de carrils per a bicicletes per tenir comunicats els punts més destacats del municipi. Per això s'ha construït un mur que enllaça el bicicarril de Porqueres amb la Via Verda, que ofereix als turistes l'alternativa de circular per ambdós costats de l'estany. La nova ruta que passa pel municipi de Porqueres permet observar el balneari de la Puda, el bosc de les Estunes, el jaciment de Vilauba i l'església de Santa Maria. Aquest itinerari aportaria un flux important de turistes cap a l'altra banda de Porqueres i els obriria les portes a visitar la vall de Campmajor, una de les joies amagades de la comarca.

Engega el servei d'orientació i acompanyament a les famílies

ÀREA DE BENESTAR SOCIAL

Text: Gabinet de Comunicació

El SOAF vol millorar el benestar personal, familiar i social dels veïns de la comarca i el seu caràcter és preventiu. Subica a l'edifici d'El Portal, on també es troben altres serveis d'atenció a infants, adolescents i famílies.

L'Àrea de Benestar Social del Consell Comarcal del Pla de l'Estany va posar en marxa el febrer del 2018 el Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies (SOAF), de caràcter universal i dirigit a totes les famílies del territori. La finalitat del servei és millorar el benestar personal, familiar i social de tots els habitants de la comarca des d'una vessant preventiva: pretén detectar i reforçar les capacitats i fortaleces de les

famílies per afavorir les relacions saludables i refermar les habilitats parentals.

En definitiva, el SOAF és un espai dedicat a parlar amb calma i confiança de les relacions familiars, dels interrogants que poden sorgir de la vivència de ser pares, de l'educació dels fills i filles i de la gestió del dia a dia. El SOAF ajuda les famílies a orientar-se i a trobar respostes, ja que els canvis i les incerteses personals sovint requereixen l'acompanyament d'un professional especialitzat. En aquest sentit, l'orientació i l'acompanyament a les famílies es duu a terme tant individualment com de manera grupal i comunitària.

El SOAF ofereix:

- Orientació sobre qüestions relacionades amb l'educació dels fills i filles en funció de les diverses etapes del creixement dels infants (com potenciar l'autoestima, posar límits, fomentar valors, gestionar emocions i conflictes...) des de la perspectiva de la criança positiva.
- Suport especialitzat quan hi ha una dificultat o problemàtica específica, relacional o emocional, amb acompanyament especialitzat de la terapeuta familiar.
- Promoció de la participació activa en la comunitat.
- Orientació, acompanyament i connexió amb la xarxa de serveis i recursos del territori per rebre orientació adequada a les necessitats de cada família.

L'equip que compon el SOAF està format per una orientadora familiar i una terapeuta familiar sistèmica. El servei s'ubica a l'edifici d'El Portal, al centre de Banyoles, on també es troben altres serveis d'atenció a infants, adolescents i famílies.

Els ciutadans que estiguin interessats a contactar amb el SOAF, per consultes i/o cita prèvia, ho poden fer a través del telèfon 664 00 45 05, el correu electrònic soaf@plaestany.cat o al carrer Migdia, 1 de Banyoles.

Jaume Geli, artista i dissenyador

ENTREVISTA

Text: Eloi Camps

Fotografies: Oriol Palmada i Sergi Batlle

El 2018 ha estat un any intens per a l'artista i dissenyador gràfic banyolí Jaume Geli. Al febrer inaugurava a la Fundació Valvi l'exposició "L", en la preparació de la qual va estar immers un any sencer. Poc després, es va posar a treballar en "Refer. Fer i desfer", una instal·lació artística de grans dimensions al puig de Sant Martírià, que posteriorment s'ha exposat a la Factoria d'Arts Escèniques de Banyoles. Malgrat tot l'esforç acumulat, quan Geli parla d'art ho fa amb una mirada viva i un mig somriure murri, que reflecteixen una ment en ebullició constant d'idees. Amb l'edat, ha après a prescindir de limitacions estilístiques, materials i formals, i utilitza els elements que més li convenen per expressar-se. Afirmar que una de les seves preocupacions fonamentals és ser pedagògic, comunicar-se amb qui contempla les seves obres, perquè entén l'art com a diàleg. Deixem, doncs, que s'expliqui.

El teu projecte més recent és "Refer. Fer i desfer", en què vas dur a terme una instal·lació de grans dimensions sobre les restes de la capella del puig de Sant Martírià, el setembre passat. Què et va dur a intervenir en aquest indret d'aquesta manera?

Feia temps que volia fer alguna cosa en aquell espai, perquè m'agrada molt i hi vaig sovint –de fet, només he de tirar amunt pel carrer Sant Martírià, on visc, per arribar-hi. Proposar-se fer una intervenció allà és complex; tot el que pensava es quedava petit. Mentre preparava el projecte "L", els fets de l'1 d'octubre i la repressió em van fer venir alguna peça al cap, però no podia introduir-la a l'exposició, així que la vaig aparcar temporalment. A principis

“Abans, la meva obra era introspectiva i instintiva; ara hi ha molta maduració mental darrere”

d'aquest any, amb l'embalada que portava d'“L”, se'm va encendre la bombeta i vaig atacar-ho.

La barreja d'aquests factors porta a “Refer. Fer i desfer”. Per refer, sempre cal una destrucció prèvia; en aquest cas, la de la caserna que l'exèrcit napoleònic va aixecar a l'antic convent de Sant Martíria, història que vaig conèixer quan vaig dissenyar el llibre *La Guerra del Francès al Pla de l'Estany* (1808-1814), de Miquel Rustullet. La va destruir la gent de Banyoles, després que les tropes franceses se n'uessin a batallar a l'Empordà. Això em va fer pensar en la roda construcció-destrucció, i en com es congelen els espais destruïts. Vaig connectar aquest episodi amb els fets de l'1 d'octubre: com es van destruir els anhels i idees dels catalans –una arquitectura a l'aire, no visible–, i la possibilitat de reconstruir-los. Vaig decidir afrontar-ho de manera artística, fent un intervenció efímera, que es va concretar en una estructura d'arcs metàl·lics aixecats sobre la base de la capella: cinc arcs grans, que travessen la nau, i vuit arcs laterals, sobre les capelletes.

En aquesta intervenció, vas cercar la complexitat del públic en diversos aspectes del procés creatiu.

És un projecte molt gran perquè el faci una persona sola. Les dimensions totals són 18 metres de llargada, 9 d'amplada i 5 d'alçada. Per això vaig cercar la participació col·lectiva en diferents punts, entre altres raons per trencar amb el tòpic de l'artista com a ment creativa isolada. Un punt va ser la processó per al trasllat i muntatge de l'obra: la gent del poble, la mateixa que fa

dos-cents anys va enderrocar la caserna, és la que va pujar les peces de la intervenció i la va aixecar al mateix indret. Un altre punt va ser el micromecenatge. M'hauria estat més fàcil picar portes per aconseguir el finançament, que no implica haver d'oferir recompenses per als donants –que, en aquest cas, són dibuixos meus a partir del projecte, que es van exposar a la Factoria juntament amb els arcs.

No he pretès fer una recreació de la capella. Pel que en sabem, possiblement l'edifici s'aixecava amb columnes rectes i feia una mitja volta al capdamunt, però no tenia arcs com els que conformen la intervenció. He optat pels arcs perquè representen un cicle, el cercle destrucció-construcció. A la instal·lació de l'obra a la Factoria, els arcs estaven penjats de cap per avall, i els acompanyava un vídeo que mostrava el muntatge i evocava el cicle: mentre es construïx l'espai exterior, es desconstruïx l'espai interior, i viceversa.

Has esmentat “L”, una exposició en què vas treballar molt temps, per a la qual vas fer servir tècniques i formats molt diferents, i que vas idear amb motiu del teu cinquantè aniversari.

Arran de l'exposició “Terra incògnita” (2014, Museu Darder), en què vaig recórrer camins del Pla de l'Estany i vaig plasmar l'empremta d'elements de l'entorn natural en fang, vaig veure que treballar a partir de l'entorn m'estimulava molt més que la pintura que estava fent aleshores.

Després de la mostra, el neguit va continuar i vaig connectar diverses idees, que han

acabat configurant el concepte d'“L”, que té les arrels molt enrere. No és una retrospectiva en sentit clàssic; no és un recull del que he fet, sinó del que no he fet, d'idees que s'han quedat al calaix al llarg de la meua carrera. El moment de fer realitat aquestes peces, encara que hi hagués pensat fa vint o trenta anys, ha estat ara, en la maduresa. La lletra ela no és més que una forma que fa referència al nombre cinquanta en xifres romanes, i em serveix per guiar la mostra. La realització de l'exposició em va espremer al màxim: va ser tot un any de feina, poc després de complir els cinquanta i fins que en vaig fer cinquanta-un.

La manera de treballar va ser tenir tots els fronts oberts, començar totes les peces, i quan veia que una estava més madura, l'atacava i l'acabava. Hi ha obres que segueixen una línia biogràfica, com ara una rentadora que se'm va cremar i vaig reconvertir en peça, i un arbre caigut que hi havia en un terreny on tinc un cavall i cabres –i que ja des del moment que va caure, tres anys abans d'“L”, vaig pensar que en faria alguna cosa artística. També en aquesta línia, vaig crear una peça a partir de l'enclusa del meu avi, que vaig utilitzar en l'elaboració de peces de metall per a “L”. El meu avi, que era ferrer i també es deia Jaume Geli, es va morir amb poc més de cinquanta anys. No ens vam conèixer, de la mateixa manera que els extrems de les dues línies que formen la lletra ela no poden coincidir. Però vaig pensar que sí que hi havia una connexió: jo estava treballant amb l'enclusa del meu avi, i el repic del ferro era el nexa sonor entre nosaltres. Així doncs, vaig fer-ne una peça, incloent-hi una gravació

amb el repic del martell i l'enclusa. Una altra part de l'exposició la formen una sèrie de fotografies, obra de Sergi Batlle, que van ser preses al capvespre en entorns naturals amb significat personal, per on vaig passejar una ela gegant lluminosa. S'hi pot trobar un paral·lelisme amb els cinquanta anys; no és el final de la vida, però comença a fosquejar.

Repasant la teva trajectòria, observem que cada cop t'has obert a més tècniques i formats, i que has passat de la introspecció a l'obra que dialoga amb l'entorn i s'hi integra.

Sempre m'ha agradat molt tastar disciplines diferents, mai no he entès que s'hi posin fronteres. He après a soldar i a treballar amb determinats materials per necessitat, perquè una obra m'ho demanava. Per a "Refer" he hagut d'aprendre nocions de càlcul i d'estructures... No em tanco a res, soc partidari de l'aprenentatge en totes direccions.

Quan estudiava Belles Arts, no entenia la insistència en la distinció entre entorn i individu. Fins fa deu anys, la meua obra era introspectiva, instintiva, de vegades irracional; fins i tot em constava expressar-la amb paraules. Ara, rere les peces hi ha molta maduració mental, i els textos que les acompanyen reflecteixen bé els sentiments que hi van associats. Treballo més a partir del que hi ha a fora, de l'entorn, que no és altra cosa que els espais per on passo i les sensacions que em generen. L'art és un producte social, fruit de la persona connectada a l'entorn. M'agrada molt ser pedagògic amb les meves peces. Últimament

escric bastant sobre el que faig. No vull ser hermètic, sinó que explico el perquè de les creacions. En intervencions com "Refer", penso que explicar-se és obligat.

Pel que ens has explicat, encara no has acabat un projecte que ja dones voltes al següent. Quin és el proper pas?

No té nom ni sé dir què serà, però durant la preparació d'"L" em van sorgir unes idees que vaig descartar, i vull començar a estirar aquests fils. Vinc d'un treball, "Refer", que és faraònic per les meves possibilitats, i ara em ve de gust un projecte de format més petit i de taller, sense abandonar la relació

amb l'entorn. M'ha agradat tocar temes relacionats amb la història. I no descarto presentar el projecte "L" a altres llocs. No vull deixar morir la inèrcia, ara que he trobat un ritme de treball suportable, perquè seria desapropiar-la.

El Pla de l'Estany participa en un projecte europeu per crear una xarxa de camins intel·ligents

ÀREA DE PROMOCIÓ ECONÒMICA I TURISME

Text: Gabinet de Comunicació

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany participa en un projecte amb finançament europeu per crear una xarxa de camins intel·ligents i accessibles i acostar als turistes el patrimoni cultural i natural de la demarcació de Girona. El projecte és el que s'anomena un PECT, un Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial, i porta per títol Costa Brava Pirineu de Girona: natura, cultura i intel·ligència en xarxa.

A més del Consell Comarcal del Pla de l'Estany, també participen al PECT la Diputació de Girona, els consells comarcals de l'Alt Empordà i la Cerdanya, l'Agència Ripollès Desenvolupament, la Universitat de Girona i el Consorci Vies Verdes. Està previst que també s'impliquin en la iniciativa els consells comarcals de la Selva, el Baix Empordà i el Gironès i Turisme Gar-

rotxa, a través de subvencions atorgades per la Diputació.

Costa Brava Pirineu de Girona: natura, cultura i intel·ligència en xarxa vol posar en valor el patrimoni natural i cultural de les comarques gironines, crear una xarxa de camins intel·ligents i accessibles, afavorir el treball en xarxa i l'ús de les noves tecnologies en la promoció del patrimoni, i aconseguir la cooperació dels agents turístics en totes aquestes accions.

El projecte sorgeix després de constatar que a les comarques gironines hi ha diverses xarxes d'itineraris i camins que s'utilitzen com a atractiu turístic, però que no estan connectades i utilitzen diversos sistemes de senyalització. A més, la demarcació ofereix un extens catàleg d'elements patrimonials

i naturals, però molts són inaccessiblement o estan tancats o ubicats en espais aïllats. Tot plegat, unit amb el fet que una part important d'agents públics i privats del territori estan duent a terme projectes innovadors, ha portat a dissenyar una sèrie d'accions amb la finalitat de millorar la interconnexió entre aquestes xarxes de senders i crear productes i serveis innovadors que contribueixin a desestacionalitzar l'activitat turística gironina.

Per aconseguir aquests objectius hi ha tres línies de treball principals. El primer bloc d'actuacions serà crear una xarxa de camins intel·ligents que servirà per generar productes per ser comercialitzats. Una altra línia d'actuacions anirà destinada a millorar la gestió, la informació, la interpretació i l'accés al patrimoni cultural i natural. En tercer lloc, es dissenyarà i implementarà un model de gestió de les destinacions turístiques que comptarà amb la participació activa dels agents i amb eines d'innovació oberta.

Les accions van començar el 2018 i es preveu que finalitzin el 2020. Costa Brava Pirineu de Girona: natura, cultura i intel·ligència en xarxa compta amb un pressupost total de 1.436.722,72 d'euros a repartir entre els socis beneficiaris. La meitat dels diners provenen del Fons Europeu FEDER, a través de la Generalitat de Catalunya; una quarta part, de la Diputació de Girona, i la resta, dels fons propis dels ens participants. El projecte està emmarcat en la RIS3CAT dins el programa operatiu FEDER Catalunya 2014-2020.

El dragó, l'incomprès amic invisible

FAUNA AUTÒCTONA DEL PLA DE L'ESTANY

Text: Carles Quer Feo, *biòleg*

Fotografies: Channel R, Dr. Conati, B. Dupond i F. Mignard

Discret, silenciós i beneficiós, però, tot i això, ha estat un animal menystingut i maltractat pel seu aspecte reptilià i els seus hàbits nocturns. Pell amb tubercles, pupil·la vertical i capacitat per caminar per les parets: tot plegat sembla cosa de bruixes. Però, més enllà d'això, els dragons fan una gran funció com a depredadors d'arnes, mosquits, papallones i tota mena d'insectes que es belluguen a la nit. Si li oferim refugi al nostre jardí o balcó, ens deslliurarà de més d'una molèstia.

Característiques

El dragó té un aspecte inconfusible de llan-gardaix robust amb un cap aplanat i tubercles a la pell. Els individus adults tenen una cresta nugal i expansions a la pell en forma de punta, que els donen un aspecte singular i que recorden els dragons que els donen nom. Si ens fixem en la pupil·la, és vertical;

a més, té les parpelles transparents. La coloració és molt variable, entre grisa, bruna o negra, amb taques, i fins i tot és variable en un mateix individu, que pot adquirir la coloració del fons on es troba, enfosquint o aclarint la pell segons convingui. Curiosament només té ungles als dits tercer i quart, un tret que ajuda a diferenciar-lo del dragó rosat. Presenta unes dotze làmines als dits que li permeten disposar d'una gran adhe-rència a tota mena de superfícies.

Ecologia i hàbitat

Prefereix els ambients secs mediterranis: pinedes amb matolls, marges de camps, parets de pedra seca i roquissars, tot i que també pot viure en boscos d'oliveres o sureres (arbres amb escorça rugosa). S'ha adaptat molt bé a les ciutats, on de dia es refugia en esclatxes, sota els testos o entre

pedres, i a la nit busca parets il·luminades on capturar de forma sigil·losa i ràpida les seves preses habituals.

És especialment nocturn, tot i que també es pot deixar veure de dia. En zones urbanes pot mantenir-se actiu tot l'hivern, tot i que normalment hiverna i només treu el nas en dies assolellats. La veritat és que s'adapta perfectament als ambients antròpics. S'alimenta d'insectes de tota mena: papallones, arnes... i també d'aranyes, grills, formigues o altres artròpodes. Quan s'aparella pot emetre petits sorolls vocals semblants als dels ratolins, i sol formar comunitats d'un mascle i diverses femelles. Fruit de les baralles d'aparellament o d'atacs de depredadors, també pot perdre la cua. Aquesta es regenera de forma natural, però normalment la pell presenta un aspecte més llis. Quan són a les parets poden ser víctimes de depredadors com els mussols, els xots i les òlibes, i també se'ls mengen les serps i altres mamífers. Malauradament, els gats els causen molt de mal.

Distribució

Ocupa tota la regió mediterrània, des del Marroc, on possiblement es va originar el gènere, fins a Tunísia, i les penínsules Bal-cànica, Itàlica i Ibèrica. A Catalunya ocupa tot el principat, malgrat que és molt escàs al Pirineu i més abundant al litoral i preli-toral. A la comarca el trobem també arreu, amb preferència pels ambients més secs, per la qual cosa és escàs a Sant Miquel de Campmajor. A qualsevol paret de pobles i ciutats el veureu enfilat esperant el sopar a la llum d'un fanal.

Curiositats i creences

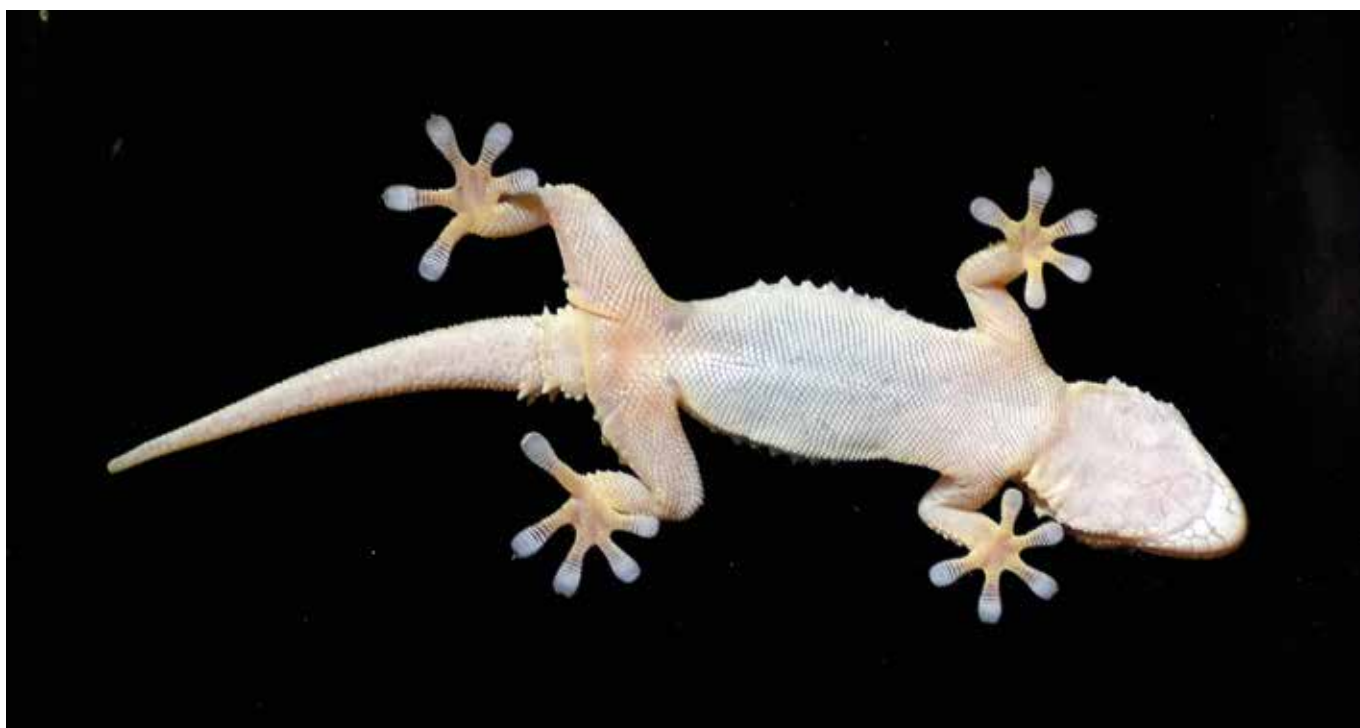
La capacitat trepadora en parets verticals dels dragons ha estat motiu d'estudi. Als dits hi ha unes nanoestructures formades per pèls microscòpics que els permeten utilitzar-los com un velcro adhesiu, amb la qual cosa posen en pràctica les forces de Van der Waals, unes atraccions febles entre àtoms de carrega elèctrica oposada. Els estudis sobre aquesta habilitat han permès inspirar i elaborar materials que emulen les seves propietats adhesives en els camps de la medicina (per reparar vasos sanguinis), la robòtica o l'enginyeria aeroespacial.

També és destacable la seva capacitat de camuflatge, ja que adquireix la coloració del fons on es troba. Això li permet passar molt desapercebut, fins i tot de dia.

Finalment, hem de dedicar unes ratlles a desfer el malentès que ha portat la mala fama al dragó. La seva afició a menjar arnes de papallones el fa habitual dels fons d'armaris on es guarda la roba. Antigament tota la roba era de llana, material en el qual proliferaven les arnes. Així doncs, es tracta d'un malentès: els dragons no es mengen la roba, sinó que es mengen els insectes que

hi viuen. La seva predilecció per entrar a les cases encara espanta molta gent, i especialment quan busquen refugi a les persianes o finestres. El nom en castellà també ens indica que es considerava un animal maligne i perjudicial. Tot allò que no es comprenia s'atribuïa a la bruixeria o a la universitat. Com que la primera va ser la de Salamanca, d'aquí el nom de *salamanquesa*. No tingueu, doncs, en mala consideració aquest animaló que ens reporta tants beneficis com a regulador de plagues i ens ofereix coneixements amb aplicacions nanotecnològiques.

Estat de conservació

El dragó presenta un estat de conservació favorable i no està en perill. Malgrat això, està inclòs com a espècie protegida a la llei catalana. Està amenaçada per l'aplicació d'herbicides i la reducció d'insectes que viu el món actual, la destrucció dels marges de camps, els incendis o cremes de marges i la pèrdua d'hàbitat natural. També pateix altres amenaces com la persecució per part dels gats abandonats i en semillibertat en ambients urbans, i tal com hem dit, també reben algun cop d'escombra malintencionat i injustificat per part dels humans, alguns dels quals encara no han descobert els secrets d'aquest fantàstic animal.

Nom comú: Dragó

Altres noms: Dragonet, menja o tallarobes, dragolí, *salamquesa común*

Noms científic: *Tarentola mauritanica* (Linnaeus, 1758)

Família: Phyllodactylidae

Caràcter: Resident, comú

Mides: Longitud 170 mm de cap a cua

Hàbitat: Roquissars i edificacions

Vida: 8 anys en captivitat

Cria/Ous: 1-2 ous, fins a 15 postes

Conservació: Protegida a Catalunya

Les obres de millora de les instal·lacions de la gossera comarcal, a punt de finalitzar

ÀREA DE MEDI AMBIENT

Text: Gabinet de Comunicació

A causa de l'augment d'abandonaments de gossos que ha patit la comarca en els darrers anys, les instal·lacions de la gossera comarcal han quedat petites i han arribat al límit de la seva capacitat. Per això s'ha redactat un projecte per ampliar-les, actualment es procés d'execució, per oferir un millor servei i donar major benestar als animals residents.

Les obres d'ampliació consisteixen en l'augment de la capacitat actual de la instal·lació per poder acollir més gossos i en l'adequació de l'entorn. Es crearà un accés independent al dipòsit controlat de residus i deixalle-

ria comarcal i es tancarà el perímetre de tot el recinte destinat a gossera.

Durant les festes de Nadal i les vacances d'estiu és quan es donen més casos d'abandonament. Per això des de la Generalitat de Catalunya fins als ajuntaments més petits es recorda que regalar un animal de companyia implica un gran responsabilitat per part de tota la família i que en la majoria dels casos és millor adoptar que comprar.

Per tal d'agilitzar la recuperació dels animals perduts es vol recordar als propietaris que han d'identificar els gossos amb un mi-

croxip, tal com diu la Llei de protecció dels animals, donar-los d'alta en el cens municipal i també és aconsellable posar-los una placa al collar amb el nom i el telèfon del propietari.

Finalment, cal agrair a tots els voluntaris i col·laboradors de l'Associació Protectora d'Animals del Pla de l'Estany (APAPE), així com als usuaris del centre El Puig, la feina que realitzen cuidant, socialitzant i educant els gossos abandonats fins que se'ls troba una família adequada a les seves necessitats.

Renovar-se o quedar enrere

ÀREA DE JOVENTUT

Text: Gabinet de Comunicació

Vivim en una societat en canvi constant o, com bé va establir l'eminent sociòleg Zygmunt Bauman, en una societat líquida. Una societat on no només tot canvia en poc temps, sinó on rebem mil i un estímuls i infinitud d'inputs cada segon. La societat es mou a un ritme frenètic per tal d'adaptar-se als nous temps, a les noves tecnologies i a les noves formes de comunicació.

Els i les qui treballem en l'àmbit de la joventut, tant en el terreny personal com en el professional, no quedem al marge d'aquesta necessitat de canvi i d'adaptació constants. En els darrers anys totes aquelles estratègies i tots aquells recursos que havíem utilitzat des de Joventut —per arribar al jovent— han quedat desfasats. Pensàvem analògicament per viure en un món digital, ideàvem estratègies de carro per competir amb automòbils. Això ha fet que ens hàgim hagut d'adaptar per establir nous mètodes de treball i desenvolupar la nostra tasca diària de manera més eficient i efectiva.

Els i les professionals de Joventut ens hem format en l'àmbit digital i virtual per poder conèixer millor les noves eines comunicatives i les possibilitats que ofereixen els nous canals d'informació i de difusió. Aquesta actualització de coneixements ens permet, per una banda, arribar més fàcilment al nostre públic objectiu, el jovent de la comarca; i, per l'altra, comunicar-nos de manera més directa i propera amb el col·lectiu juvenil, utilitzant els seus mateixos canals i el seu mateix llenguatge. No només hem avançat pel que fa a les noves vies de relació i comunicació, sinó que també hem assumit conceptes específics i concrets al nostre dia a dia

per poder comprendre quines necessitats té i com es relaciona l'anomenada Generació Z (nadius digitals). A algú li sonen paraules com *influencer*, *bater*, *hype* o *crush*? Doncs són conceptes reals, actuals i amb els quals nosaltres ja ens hem familiaritzat!

El canvi més important en l'àmbit de la joventut s'ha donat en la comunicació amb els joves. En pocs anys les eines comunicatives han canviat totalment. Evidentment, encara s'utilitzen els mètodes tradicionals: cartellisme, publicacions en paper, etc. i el

Hem d'actualitzar-nos constantment per poder continuar desenvolupant la nostra tasca.

correu electrònic, però tot això ja ha quedat relegat a un segon, tercer o fins i tot últim pla. Això de subscriure's a un canal de difusió per correu, per exemple, us podem garantir que ja no funciona, almenys no tan bé com abans. Ara hi ha noves eines de

comunicació i d'obtenció d'informació, i a nosaltres ens toca adaptar-nos a aquest nou entorn digital i establir noves estratègies de difusió de la informació i d'interrelació amb el jovent de la comarca.

És en aquest sentit que els professionals de l'Oficina Jove del Pla de l'Estany ens hem format durant els darrers anys i també caldrà que ho anem fent en els propers temps i constantment. Per posar un exemple, cal destacar la nostra participació en el programa KNKTA'T, una formació impulsada des de la Direcció General de Joventut i pensada per a la "millora del posicionament i l'estratègia a les xarxes socials i la utilització d'eines 2.0 per tal d'ajudar a fomentar la participació juvenil". Gràcies a aquest programa hem après a ser més propers al jovent a través de les xarxes socials i a utilitzar un llenguatge concret per a cadascuna; hem reafirmat la necessitat de ser-hi presents i això ens ha dut a crear nous perfils en xarxes que no usàvem (canal propi de Youtube, perfil d'Instagram...); hem après a establir estratègies concretes depenent de la xarxa de difusió utilitzada, entre d'altres. En definitiva, hem millorat qualitativament i quantitativament quant a comunicació. Tot i així, no podem adormir-nos, hem d'anar aprenent i descobrint coses noves contínuament. I en aquest camp en concret, el del món digital/virtual, cal que aprenguem dels joves, que en són experts i, per tant, són el referent.

I, malgrat tot, també hem constatat que per molta tecnologia que hi hagi, per moltes xarxes socials que usis, per molts *likes* que et posin i per molts *followers* que tinguis, el boca-orella i el tu a tu encara són els

sistemes més efectius que podem utilitzar.

En resum, els professionals de Joventut de la comarca, en poc temps, ens hem hagut d'adaptar a una nova manera de relacionar-nos amb els joves, a nous llenguatges comunicatius, a una nova terminologia i a noves estratègies de treball. En definitiva, a tot allò que la societat tecnològica i virtual ha aportat a la vida dels joves. Tots els canvis i totes les adaptacions ens han ajudat a millorar la nostra feina i ens hem fet més propers al jovent de la comarca. Però som conscients que no està tot fet. Hem de tenir present que hem d'actualitzar-nos constantment per poder continuar desenvolupant la nostra tasca. Perquè en aquest món on ens ha tocat viure cal renovar-se sempre per no quedar enrere.

Els documents electrònics també són a l'arxiu

DOCUMENTS DE L'ARXIU COMARCAL

Text: Núria Batllem, *directora de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany.*

Totes les persones, les entitats, les empreses o l'administració pública tenen un arxiu. L'exemple més senzill del que acabem de dir són els nostres telèfons mòbils, on guardem una quantitat enorme d'informació: fotografies, vídeos, converses de Whatsapp o factures en PDF. Com més senzill és un arxiu, més fàcil és que estigui desordenat, que es guardi massa informació i de mala qualitat, i que acabi convertit en un caos; això passa a molta gent amb els seus telèfons mòbils. A l'altre extrem d'aquest exemple hi ha els arxius de les administracions públiques, com és el cas dels ajuntaments o dels consells comarcals.

Les administracions públiques vetllen pels drets i els deures dels ciutadans, recapten impostos, gestionen els béns públics o controlen l'eficàcia del seu personal i el bon govern dels seus càrrecs. Com podreu imaginar, en el desenvolupament d'aquestes

tasques es genera una quantitat increïblement superior de documents que no pas els que es troben a dins d'un telèfon mòbil. Però, de la mateixa manera, els documents també són digitals o, millor dit, electrònics. Actualment, per llei, les administracions públiques ja no poden fer documents en paper (o només en comptades excepcions).

Davant d'aquesta situació s'ha d'imposar l'ordre. Paradoxalment, s'acostuma a pensar que amb els documents electrònics no cal que hi hagi un sistema d'arxiu, perquè això només correspon al caduc món dels documents en paper. Però si pensem en el caos que es produeix en els arxius continguts en els telèfons mòbils, ens podem fer una idea del desori que tindrien les administracions públiques si aboquessin sense cap tipus de classificació, ni de dades identificatives, tots els documents que generen en el seu dia a dia a dins dels ordinadors. De la mateixa manera, cal tenir ben clar quins documents s'han de guardar per sempre i quins altres es poden llençar al cap d'un temps, perquè encara que els servidors tinguin cada cop més capacitat d'emmagatzematge, la custòdia d'arxius electrònics és ben cara. També cal saber qui pot accedir a visualitzar els documents, perquè, per exemple, no tothom que treballi al Consell Comarcal ha de poder accedir necessàriament a documents dels Serveis Socials, amb dades molt sensibles i íntimes, sinó només els treballadors que hi prenen part.

Per tot plegat, i moltes altres qüestions que no esmentem per no estendre'ns en tecnicismes, és fonamental que els docu-

ments electrònics que generen les administracions públiques estiguin arxivats. Però compte: el sistema només pot funcionar si els documents s'arxivem en el moment en què es fan. Si continuem amb l'exemple del telèfon mòbil i ens mirem els fitxers que no podem previsualitzar, o sigui els Word i els PDF, ens adonarem que és complicat de saber què tenim al mòbil, i què és important i què no. En canvi, si usem tècniques senzilles d'arxiu, com per exemple canviar els noms dels fitxers i posar-ne uns de ben identificatius, o si ens dediquem a eliminar sistemàticament els fitxers que no són importants o que ja no hem de fer servir, ens adonarem que la gestió del que hi tenim millora ostensiblement.

Des de l'any 2010, els ajuntaments del Pla de l'Estany i el Consell Comarcal han anat generant cada cop menys documents en paper, fins a l'actualitat, en què ja gairebé es fa tot en format electrònic. I, des de llavors, han treballat per adaptar-se als requeriments que demana la gestió correcta dels documents electrònics que, en definitiva, és tenir-los arxivats des del moment en què es fan. En aquest sentit, hi ha un equip multidisciplinari que ha treballat, i treballa, en aquesta adaptació, format per secretaris, interventors, administratius, informàtics i nosaltres, els arxiviers.

Al Pla de l'Estany, amb el residu verd, ho podem fer millor!

Ajuda'ns a transformar
les restes de poda i jardineria
en adob de qualitat.

Només cal que les diposis al contenidor específic
que trobaràs al teu municipi.

verd

Què **SÍ** s'hi pot llençar?

Del jardí o de l'hort...

- _ Restes llenyoses d'arbres i arbustos
- _ Restes de gespa
- _ Fullaraca
- _ Flors seques
- _ Herbes
- _ Restes de l'hort

Les restes vegetals que es recullen es portaran a plantes de compostatge on, un cop triturades, es convertiran en adob orgànic o en altres aplicacions de jardineria.

Recorda! Aquest contenidor és d'ús exclusiu per a particulars.
Les empreses de jardineria han de portar elles mateixes les restes de poda i jardineria a la deixalleria comarcal de Puigalter.

RECOLLIDA SELECTIVA DE RESIDU VERD

Què **NO** s'hi pot llençar?

- _ Voluminosos
- _ Runes
- _ Escombraries
- _ Altres: testos, sacs, plàstics, cartrons, ferros

SENSE BOSSES

Per a més informació:

www.plaestany.cat

972 573 550

Agència de
Residus de
Catalunya

PLA DE L'ESTANY

COMARCA QUE BATEGA

SOC Servei d'Ocupació de Catalunya

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local